

[Larsen-Ledet]

mærke, når man færdes i disse egne, at den debat, vi er ude i i øjeblikket, går dem tæt ind på livet. Derfor skal vi passe på, at disse brave mennesker ikke bibringes den opfattelse, at de også er marginale mennesker. De har nemlig ved deres indsats været med til at skabe baggrunden for gode tilstande i vort samfund. Der er gjort en helt enestående indsats. Vi ser interview med husmandsfamilier i Vestjylland, der kan fortælle om deres far og deres bedstefar, hvad de har præsteret. Jeg beder om, at man, når vi taler om disse ting, har respekt for det, der er skabt her, og ikke antyder, at de er en slags marginalmennesker, der beskæftiger sig med noget, der er skadeligt for vort land. Det er urimeligt.

Vi ved efter min opfattelse ikke nok om, hvordan vi skal gribe alle de ting an. Og vi aner heller ikke – i hvert fald ikke i Det Radikale Venstre – hvad en storstilet marginalisering vil koste.

En tredje grund er, at vi ikke er parat til at gå med til den store, omfattende marginalisering. Vi ved, at et EF-udspil om socioøkonomiske foranstaltninger og nogle marginaliseringsplaner er på trapperne.

Vi mener fra radikal side, at der skal foretages praktiske forsøg og undersøgelser ved pilotprojekter af alle aspekter ved en marginalisering, og vi mener godt, vi kunne være med til at afsætte en 5-års periode.

Jeg vil gerne nævne nogle områder, der burde undersøges: marginalisering af dele af landbrugsejendomme eller marginalisering af hele landbrugsejendomme, overgang fra malkervæg til kødkvæg, fåre- eller hjorteproduktion, krav om omlægning til græs af 75 pct. af ejendommen og betingelser for eventuel overgang til almindeligt landbrug efter pilotprojektet.

Hvis det nu viser sig, at pilotprojektet ikke bliver realiseret, skal der træffes nogle praktiske beslutninger om, hvordan det i givet fald afvikles. Der er spørgsmålet om relationer til kreditforening ved omlægning af produktionen, og der er masser af variationer mellem deltidslandmænd og heltidslandmænd med hensyn til overgang til marginalisering. Der er også sammenkædning med øvrige støttemuligheder, fåretilskud, mælkeophør, yngre-landmandslån, førtidspensionering etc.

Jeg nævner de ting, fordi det er vigtigt, at vi på bedst mulig måde tager hensyn til disse

områder samt til yderligere forhold med hensyn til overgang før og efter pilotprojekterne. Der skal udarbejdes plejekontrakter mellem landmand og Miljøministeriet.

Der er et konsultentsystem i landbruget, som kan være med til at vejlede pilotprojekterne, og det system kan måske også ved hjælp af en koordinator være med til at pege på regioner, der skal være med i projekterne. Men vi er da indforstået med, at ministeren skal have det endelige ansvar for udpegningen.

Forsøgsprojekternes formål er at skabe erfaringsgrundlag vedrørende forvaltningen, vedrørende plejeaftaler med henblik på – det siger jeg ganske klart – at undgå, at pleje af marginaliserede arealer opgives. Vi tror, det er farligt at opgive tanken om pleje. Vi er helt overbevist om, at der bliver tale om pleje af marginaliserede områder, og at det er nogle omkostninger, der løber videre år for år. Det skal man gøre sig klart.

Det, der har været debatteret her, er indgreb, som kan omfatte flere hundrede tusinde hektarer. Og man gør ikke pludselig flere hundrede tusinde hektarer til noget helt andet. Det kan jeg forsikre for. Det er utrolig kompliceret, og vi skal have sikker grund under fødderne for at give os i kast med sådanne opgaver. Vi skal vide, hvad vi vil. Vi skal vide, hvor vi vil ende, og vi skal vide omkostningerne. Der er mange ting, der til syvende og sidst er afgørende for, om vi kommer til at gå den vej.

Vi er fra radikal side indstillet på, at dele af regeringens oplæg kan danne baggrund for hurtige beslutninger. Vi er indstillet på at inddrage alle relevante randzoner op til søer, vandløb, naturområder. Vi er indstillet på, at disse randzoner bør gives en særlig naturstatus, som bør medføre, at de er gødningsfrie og sprøjtefrie. Jeg er ikke overbevist om, at det vil være acceptabelt, at disse randzoner henligger i såkaldt naturtilstand.

Jeg tror, at der også her er noget, vi bør være opmærksomme på, og at vi fra det offentliges side må være indstillet på, at det også her kan blive nødvendigt at yde vederlag både for indtægtsnedgang og for pleje af disse arealer.

Vi er også indstillet på en skærpet benyttelse af småbiotoperne. Vi mener i øvrigt, at landbruget gennem læplantning har været